

Jag minns så väl dagen, mor gifte sig. Vi bodde båda hos en syster till henne inne i Norrköping. Det var en fredag. Mor hade ledigt från fabriken. Hon hade på sig en svart klänning som hon lånat av en kamrat, ty mors ekonomi hade aldrig riktigt reparat sig efter en dyrbar kur hon måst kosta på mig för »engelska sjukan». De pengar mor fått »ett för allt» av min riktiga far, som var alldeles för fin för att gifta sig med mor, ty det lär vara stor skillnad på att gifta sig och på att bli far, de pengarna hade mor givit min morfar för att jag skulle få stanna där för alltid. Min morfar fick lunginflammation samma år och dog.

Min mormor kunde ha mig bara ett år, sen måste hon in i fattigstugan, ty hon blev blind. Så fick min mor släpa mig med på sina tjänarinneplatser så gott hon kunde, ända tills hon fick arbete på Brücks fabriker i Norrköping.

»Barnunderstöden» var längesen slut, genom att morfar i livstiden skrivit på en revers åt en granne.

Men nu skulle mor gifta sig. Hon hade svart klänning och ett långt halsband av avlång, vita, kantiga glaspärlor om halsen.

Jag fick halsbandet sedan. Jag har det kvar än. Mor satt i mosters enda rum och väntade på min styvfar. Det var så underligt med mor finklädd en vardag.

Mor och min styvfar var borta en timme, sen kom de tillbaka och var gifta.

— Nu ska du säga pappa, sa mor.

Min styvfar stod där och krummade sig och sträckte sig och snodde sina mustascher.

— Ja, nu ska du säga pappa, sa han.

Jag sade farbror länge efteråt.

Vi bodde kvar hos moster en tid. Jag såg att min mor blev tjock

och ful, men jag förstod ingenting. En dag hade hon slurat på fabriken.

— I dag ska vi flytta hem, sa hon och tog mig i knäet och såg glad ut.

Nästa dag traskade jag och min mor genom stan och Gamla Ö-vägen ut till en gård som låg endast en kvarts väg från Norrköping.

Vi kånkade och bar båda två på en massa grejor.

Jag bar en ny rullgardin, som mor fått av kamrater på fabriken.

En fin rullgardin. Det har skrivits mycket om mönstren på de gamla rullgardinerna på både vers och prosa. Jag tror också de var en viktig faktor, när det gällde att sätta barns fantasi i rörelse.

På den här var en flicka som gick efter vatten över en bägig bro.

Hon gick verkligen över ån efter vatten.

Jag låg många kvällar sen och undrade hur det såg ut där flickan bodde, om hon skurade den dagen, eftersom hon hade kjolarna uppsköttrade, och hur jag skulle få tag i lika stilliga tråkor som hon hade på sig. Jag har aldrig sett maken i verkligheten, inte ens som vuxen på något av världens största marknadstorg.

— — —
Vi gick där på den breda, gamla vägen, mor och jag, en gammal, gammal väg, en av de äldsta i landet. Det var i april, soligt och varmt.

Min styvfår var redan i arbete på gården. Mor och jag skulle få vara alldeles för oss själva hela eftermiddagen. För första gången sen jag föddes, skulle vi få vara ensamma med varandra. Jag skulle snart fylla sju år.

Det mesta av bohaget hade min styvfårs fostermor skänkt. Bra saker av björk. En byrå, en säng, ett bord, några stolar, endast en soffa var nyköpt. Den var brunmålad och det var en rad ekollon utsirade under karmen, det var sextiofyra stycken. Sofan var köpt åt mig att ligga i. Nu var mor och jag på väg till vårt första hem.

Vi kom fram till en vittrappad struga med en väldig, hög trappa i en hagbacke. I fönstren såg vi ansikten titta nyfiskt på oss genom gardinerna.

Mor tog upp en nyckel och låste upp första dörren till vänster i förstugan.

— O — o — o! sade jag bara.

Mor hade varit där och ställt i ordning. Det var vita långgardiner för fönstren. Det var två fönster i rummet. Gamla gardiner hade hon fått av farmor och stoppat och blåstärkt. Vitt sängtäck på den gula

gustavianska sängen, vit duk på bordet, nya tras mattor, mor vävt själv uppe hos farmor om kvällarna efter det pipan blåst på fabriken. Jag hade ofta gråtit då mor stretat i väg, ty farmor bodde på Vilbergen utanför Norrköping och det var för långt för mig att gå, men nu låg de nya mattorna här. Enris i spisen.

Det fanns ett gemensamt kök i andra änden på förstugan, där de som bara hade ett rum fick koka mat och baka om de ville, förklarade mor för mig.

— Och det är ju bra, sa hon, så slipper man få så nerökt.

Men de som var gamla i gården hade allt lagt beslag på köket.

Mor var ny och kom från fabrik — »fabrikskotor» var de ädla, sedliga lanfruarnas titel på kvinnliga fabriksarbetare, och de fick allt laga mat i sitt enda rum.

På björkbyrån stod ett par små bilder jag kände igen, hade sett dem där uppe hos farmor, dit jag varit ett par gånger. Jag hade ej alls så svårt för att säga farmor till min styvfårs fostermor som jag hade att kalla honom för pappa. Så stod där ett par fina vasor. I dem hade mor satt alkivistar med svarta små kottar på.

(Nu, nära fyrtio år efteråt, har jag vaserna stående här på en hylla med alkivistar och svarta kottar. Min mor var mycket rädd om sakerna, fast hon fick packa upp och ned så ofta.

Vaserna är säkert över hundra år, ty farmor hade fått dem av sin svärmor, då hon gifte sig, och de var inte nya då heller. I säkert fem generationer idel fattigt folk har vaserna ärvts.)

Och så var det min nya gransoffa med ekollonraden.

Jag satt stilla i rummet hela eftermiddagen. Det var så helt annorlunda mot hos moster, som hade bara ett enda rum, med stojiga barn och åkardängar i maten och buller och bång i trapporna jämt, och det förfärliga bullret av hästar och vagnar utanför på kullerstengsgatan.

Mor satt också stilla. Vi gick inte ut. Jag satt på en soffa som skulle bli min ensam, min ensamma bädd, så ofta som min bädd varit på golvet eller delad med någon annan.

Och så mor, som skulle vara hemma jämt, skulle vara inne på dagen, jag skulle få tala vid henne så ofta jag hade något att säga, och det var rätt ofta.

Det var den juvligaste eftermiddagen i hela min barndom. Det var enda gången jag fick orden hem, mor, klara för mig, och det